

Zuzana Petreje (* 1923)

V ponuke príbehov pre prácu s deťmi a mládežou sme vybrali príbeh ženy, ktorá bola v časoch vojny mladým dievčaťom. V týchto neľahkých časoch prejavila kus ľudskej odvahy a hrdinstva, o ktorých sa veľmi často nehovorí. Ponúkame vám tému ženských hrdiniek, ktoré boli prinajmenšom také odvážne, ako muži, napriek tomu, že si vlastnú odvahu vôbec neuvedomovali a brali ju ako absolútnu samozrejmosť. Zuzana Petreje poznačená neľahkým detstvom, bola privyknutá prekonávať samu seba a ničoho sa nebáť. To jej pomáhalo aj prekonať prekážky, ktoré jej priniesla aj doba po vojne. Cez príbeh chceme poukázať na významnosť ľudských rozhodnutí, ktoré môžu pomáhať druhým alebo dokonca zachrániť ľudské životy. Chceme ponúknuť deťom možnosť vidieť a vykonať aj dnešné hrdinstva, napriek tomu, že sa nachádzame v časoch mieru.

S jej príbehom sa môžete bližšie zoznámiť tu:

podcast

príbeh

Základná a Stredná škola

Aktivita 1 – Hrdinky a hrdinovia

Téma:

hrdinstvo, rovnosť mužov a žien, občianstvo, detstvo a mladosť v časoch vojny, odvaha, rozhodovanie, ťažký životný údel

Ciel:

Naučiť sa rešpektovať rôzne pohľady na historické udalosti a hrdinky a hrdinov, ktorí sa s nimi spájajú. Kriticky posúdiť význam vzorov hrdinov a hrdiniek. Uvedomiť si historický a kultúrny pôvod rodových stereotypov.

Pomôcky:

papiere, perá pre každého účastníka (môžu byť farebne odlišné – modré a červené), flipchartový papier, resp. tabuľa, fixy

Postup

- Účastníkom dáme čas 5 minút, aby popremýšľali a spomenuli si na národných hrdinov a hrdinky z našej histórie alebo súčasnosti
- Rozdáme papiere a perá každému účastníkovi. Vyzveme ich, aby papier rozdelili na dva stĺpce
- Do prvého stĺpca zapisujú červeným perom mená ženských hrdiniek (4–7), stručný opis toho, čo robili, čím boli významné pre ľudí alebo krajinu
- To isté zopakujeme v druhom stĺpci modrým perom, kde zapisujú mená mužských hrdinov s opisom
- Žiakom dáme inštrukciu, aby sa zamysleli nad hrdinkami a hrdinami v stĺpcoch a do dolnej časti stĺpcov zapisovali osobnostné črty alebo vlastnosti, ktoré sú nevyhnutné pre vykonanie hrdinstva spomínaných hrdinov
- Vytvoríme 5 – 7 členné skupiny, aby v rámci skupín prediskutovali nimi navrhnutých hrdinov a hrdinky. Vyzveme ich, aby sa spoločne dohodli na výbere 4 najvýznamnejších hrdinov a 4 najvýznamnejších hrdiniek
- Všetkých spojíme do jednej veľkej skupiny a zapisujeme na flipchartový papier alebo tabuľu mená hrdinov a hrdiniek z každej skupiny do dvoch stĺpcov. Doplníme aj kľúčové slová, charakteristiky, vlastnosti, osobnostné črty týchto osobností
- Prediskutujeme vlastnosti zo zoznamu a porozprávame sa o tom, do akej miery je možné považovať jednotlivé hrdinky a hrdinov za vzor a do akej miery napĺňajú stereotypné predstavy o mužoch a ženách
- Zhodnotíme priebeh cvičenia a opýtame sa, čo sa naučili o hrdinoch a hrdinkách
- Následne prejdeme na problematiku stereotypov vo všeobecnosti a na to, aký majú vplyv na myslenie a konanie ľudí:
 - Akí ľudia sú hrdinky a hrdinovia?
 - Odkiaľ sa dozvedáme o hrdinoch a hrdinkách?
 - Čím sa podobali a čím sa líšili zoznamy hrdinov a hrdiniek?
 - Aké podobné a rozdielne vlastnosti mali hrdinky a hrdinovia?
 - Čo si predstavujete pod rodovými stereotypmi? Uvedte v súvislosti s týmto cvičením konkrétny príklad.

- Stretávame sa častejšie v historickom priereze s mužskými alebo ženským hrdinami? Čomu to pripisujete?
- Do akej miery sú stereotypy pravdivým zobrazením skutočnosti?
- Koľko úsilia musia vynaložiť muži a ženy, aby sa stali hrdinom a hrdinkou v minulosti a v súčasnosti?
- Do akej miery stereotypné myslenie vytvára sociálne a kultúrne obmedzenia?
- Čo sa dá s týmito stereotypmi urobiť?

Alternatíva:

u mladších detí alebo staršej mládeže sa môžeme zamerať na iné typy hrdinov a hrdiniek (napr. filmy, rozprávky, populárna hudba, šport, komiksy...)

Základná a Stredná škola

Aktivita 2

Postup

- po oboznámení sa s príbehom upozorníme na fakt, že pani Zuzana sa neskôr po vojne stala učiteľkou na základnej škole v Opatovciach nad Nitrou. Zapojila sa do činnosti mnohých spolkov a združení, medzi inými Slovenského zväzu žien, Červeného kríža a Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov. Podieľala sa na množstve kultúrnych a spoločenských aktivít, ktorými pozdvihla obec na modernú úroveň. Za svoju činnosť získala množstvo ocenení.
- pýtame sa žiakov, či poznajú spomenuté organizácie, v ktorých sa Zuzana aktivizovala? Či poznajú oblasti a témy, ktorým sa venujú?
- Vedeťme diskusiu o tom, aký zmysel a význam má dobrovoľnícka činnosť, komu a čomu môžeme pomáhať a akými spôsobmi?

Úloha:

Porozmýšľaj, ako by si vedel pomôcť v rozvoji svojej obce/okolía ty. Si členom nejakej organizácie/dobrovoľníckeho spolku? Zapojil si sa niekedy do nejakej osvetovej činnosti? Aké organizácie/spolky sa v tvojej obci/v okolí nachádzajú? Zapojte sa ako trieda. Vymyslite spoločne, ako by ste vedeli pomôcť zlepšiť/zveladiť svoje okolie. Poproste o pomoc učiteľov, rodičov, oslovte miestne organizácie...

- vedieme žiakov k aktivizácii a angažovanosti vo svojom okolí. Podnecujeme ich k tomu, aby spoločne vymysleli projekt, týkajúci sa ich životného priestoru, podnecujeme vzťah k miestu bydliska a záujmu oň.
- nadviažeme kontakt s rôznymi organizáciami a hľadáme inšpiráciu pre pomoc a zveladenie okolia
- hotový projekt prezentujeme v triede, škole, na zastupiteľstve obce, mesta
- snažíme sa získať podporu zainteresovaných (osobnú, materiálnu, finančnú a pod.)
- urobíme všetko pre to, aby projekt neostal v podobe napísaného projektu, ale aby sa aj zrealizoval
- výsledky zverejníme a zviditeľníme jej výsledky na rôznych miestach: v obci (v regionálnych médiách: miestnom rozhlase, miestnych novinách, verejnej tabuli, pozveme zástupcov verejných orgánov a pod.)